

Justisdepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår ref: RPU2008-004
Vår dato: 30.04.08
Deres ref: 200504909- /IBF
Deres dato: 12.02.2008

JUSTISDEPARTEMENTET	
02 MAI 2008	
SAKSNR.: 200504909	
AVD/KONT/BEH:	PIA / K / IBF
DOK.NR. 72	ARKIVKODE: 415.3

Høringsuttalelse – politiattest for personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige

Det vises til høringsbrev fra departementet av 12. februar 2008.

Jussformidlingen ønsker herved å benytte anledningen til å knytte noen merknader til arbeidsgruppens uttalelse.

Uttalelsen er også sendt til følgende e-postadresse: postmottak@jd.dep.no.

Innledende bemerkninger

Vi ønsker innledningsvis å understreke viktigheten av at det faktiske grunnlaget som arbeidsgruppens betraktninger hviler på, er korrekt. Flere steder foreslås løsninger som innebærer inngrep i privatlivets fred utfra begrunnelsen om at personer som har vært gjenstand for en strafferettslig reaksjon tilknyttet en aktuell bestemmelse "ville kunne anses uskikket" til å jobbe med barn. I relasjon til enkelte av de bestemmelser som foreslås inkludert i barneattestene fremstår dette ikke som selvsagt.

Slik vi ser det er det en forutsetning for å respektere bestemmelsene i den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) at de inngrep i personvernet som det legges opp til er "nødvendige i et demokratisk samfunn". Utenfor de tilfeller hvor det fremstår som innlysende at det foreligger tilstrekkelig grunnlag for å foreta inngrep – eksempelvis i forhold til voldtekt og drap (strl. §§ 192 og 233) – bør det kanskje foreligge et klarere faktisk grunnlag for at inngrepet er nødvendig. Vi peker på at det ikke nødvendigvis er klart at rans- og narkotikaforbrytelser i relasjon til barns vernebehov er av en slik karakter at et inngrep vil anses for å være i samsvar med EMK. Dette bør i det minste vurderes.

Jussformidlingen deler i hovedsak arbeidsgruppens vurdering om at de begrensede politiattester bør favne videre enn hva som er tilfelle i dag under de forskjellige

hjemmelsgrunnlag, samtidig som vi imøteser mulighetene for et mer enhetlig regelverk. På noen punkter synes vi imidlertid at forslaget er for vidtgående. Nedenfor knyttes bemerkninger til de konkrete forslag.

Utvidelse med hensyn til seksualforbrytelser

Vi er positive til en utvidelse som dekker alle de seksualforbrytelser som arbeidsgruppen foreslår i lovutkastets § Z, annet ledd, og er enige i de vurderinger som ligger til grunn.

Vi ønsker særlig å peke på at en utvidelse som også dekker voldtekt (strl. § 192) imøteses. Dette er så vidt vi kan se ikke tilfelle i forhold til begrenset politiattest for søkere til stillinger i barnehage og grunnskole per i dag. I vår rettsgjelderpraksis har vi fått forespørsler av konkrete voldtektsdømte som ønsket utredet hvorvidt de ville kunne få jobbe i barnehage i fremtiden, og med overraskelse konstatert at svaret var bekræftende.

I den grad det forekommer, anser vi også domfellelse for overtredelse av strl. § 198 om samleie med bror eller søster som et forhold som bør fremgå av en barneattest. Et slikt forhold er en indikasjon på en avvikende seksuell atferd som kan innebære større risiko for overgrep mot barn.

Spørsmålet om å ta med narkotikaforbrytelser jfr. strl. § 162 og legemiddelloven § 31 jfr. 24

På dette punkt anser vi arbeidsgruppen for å gå for langt. Vi etterspør også et faktisk grunnlag som skulle tilsi at gruppens vurderinger på dette punkt er realistiske, idet vi ikke nødvendigvis deler den oppfatning at tidligere egen erfaring med narkotika er egnet til å diskvalifisere enkeltpersoner fra å jobbe med barn. Dette kan noen ganger forholde seg motsatt; de som har hatt problemer med rus har en sterk motivasjon for å jobbe med unge for å unngå at disse havner i samme situasjon. Og dette er et ønske som fortjener anerkjennelse. En utpreget stor fare for at personer som har hatt narkotikaproblemer vil kunne påvirke barn negativt i så måte er vi usikre på om i det hele tatt foreligger. Dette tilsier en viss tilbakeholdenhet med å la narkotikaforbrytelser fremgå.

Som arbeidsgruppen understreker vil man dersom alle forhold knyttet til strl. § 162 fremgår fra en situasjon hvor også særlig lite alvorlige forhold vil vises. Så meget mer gjelder dette hvor det gjelder forhold knyttet til de aktuelle bestemmelser i legemiddelloven. Dette medfører ikke at man automatisk blir ekskludert fra å jobbe med barn, men at dette fremgår vil likevel være uheldig for dem det gjelder. Det kan blant annet hindre personer som er registrert med bagatellmessige forhold fra å søke på stillinger som de er kvalifiserte til. Slik sett må resosialiseringshensynet tillegges betydelig vekt. Samfunnet vil heller være tjent med å inkludere, fremfor å utestenge, disse personene fra denne delen av arbeidsmarkedet.

Så vidt vi forstår arbeidsgruppen vil man blant annet fange opp de vanemessige misbrukere. Det er vår oppfatning at disse av andre grunner i liten grad vil være aktuelle kandidater til de stillinger barneattester knytter seg til. De tilfeller som først og fremst vil fanges opp dersom arbeidsgruppens forslag vedtas er de som gjelder engangforeteelser og mindre alvorlige forhold.

Vi synes ikke en tidsbegrensning er tilstrekkelig til å bøte på betenkelighetene med forslaget.

Vi er imidlertid enige i at disse betraktninger med mindre styrke gjør seg gjeldende i forhold til de grovere tilfeller som omfattes av straffeloven § 162 annet og tredje ledd, slik at overtredelser av disse bør fremgå.

En slik nyansering med hensyn til grovhet synes ikke mulig i relasjon til legemiddeloven § 31 jfr. § 24, hvilket taler for at brudd på den ikke bør fremgå av barneattester.

Spørsmålet om å ta med volds- og ransbestemmelser

Jussformidlingen finner det riktig at de forbrytelser som dekkes av straffelovens § 229 annet og tredje alternativ fremgår. Det samme gjelder for strl. § 233 – drap. Både beskyttelses- og tillitshensynet tilsier etter vår oppfatning en slik løsning.

Vi er imidlertid betenkt med hensyn til å inkludere ransbestemmelsene i barneattester, selv om det vil gjelde tidsmessige begrensninger i medhold av strafferegistreringslovens § 5.

For det første påpekes at et ran med hensyn til målet ved handlingen ikke er en voldshandling, men en vinningsmotivert handling. Dette selv om ranet medfører at vold utføres. Vi deler den oppfatning at et ran er uttrykk for en viss grad av hensynsløshet, selv om det også bør bemerkes at ranshandlinger ofte er desperasjonshandlinger hvor dette bildet må nyanseres.

Vi deler på denne bakgrunn ikke arbeidsgruppens vurdering om at alle ranshandlinger bør fremgå av barneattester. Vi mener imidlertid at domfellelse for grove ran, jfr. strl. § 268 annet ledd, bør fremgå av en barneattest. Selv om vi ser at andre forhold enn voldsutøvelsen kan gjøre ranet grovt, vil man ved å begrense seg til de grove ran i det minste oppnå en viss nyansering. Det vil også mest typisk være voldsutøvelsen som gjør ranet grovt.

Spørsmålet om verserende saker og uttømmende attest ved adopsjon og over tid heldøgns omsorgsansvar for barn

På disse punkter deler Jussformidlingen arbeidsgruppens vurdering.

Avsluttende bemerkninger

Ut fra formålet med å verne barn er det mye som tyder på at det bør lages en regel hvor også mindre grove forbrytelser, som i utgangspunktet ikke vil fremgå av en barneattest, kommer til uttrykk, men da begrenset til gjentakelsestilfellene.

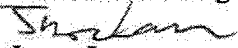
Det er vår oppfatning at hyppige og gjentatte straffbare forhold tilsier at vedkommende straffeovertræder mangler de nødvendige grenser som kreves for arbeid med barn.

Samtidig bør rehabiliteringshensynet ha stor vekt, slik at dette i så fall bør praktiseres innenfor rammen av strafferegistreringslovens § 5, som gir begrensninger i tidsrom.

På bakgrunn av dette bør departementet derfor vurdere hvorvidt det kan og bør lages en ordning hvor gjentatte overtredelser av en gitt gruppe bestemmelser bør komme til uttrykk. En slik gruppe bestemmelser bør i det minste omfatte strl. §§ 162 første ledd, 228, 229 1. alternativ, 267 jfr. 268 (1) og legemiddeloven § 31 jfr. § 24 og også andre bestemmelser i straffelovens kapittel 21 som gjelder vold. Dette ut fra at en person som har flere slike forhold knyttet til seg neppe er skikket til å jobbe med barn, på samme måte som enkeltovertrædelser

av de mer alvorlige bestemmelser også medfører at man anses uskikket. En slik regel bør det kunne være mulig å utferdige i praksis.

Med vennlig hilsen
for Jussformidlingen

Ingve Larsen
daglig leder

Geir Fjelde Bjerga
leder Rettspolitisk utvalg